

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове и учебната дейност

на д-р Хасан Азис Исмаил

**Относно: участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”
в професионално направление 3.7. Администрация и управление
(Публична администрация), обявен в ДВ бр. 55 от 15.07.2022 г. за нуждите
на ЦЮН на Бургаския свободен университет**

**Рецензент: проф. д-р Андрей Боянов Захариев, регистриран в публичния
регистър на НАЦИД като хабилитирано лице, преподавател в СА „ Д.А.
Ценов”, професионално направление 3.8 Икономика, с научна специалност
“Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (Финанси)”**

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от БСУ, ДВ, бр. 55 от 15.07.2022 г. и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра ЦЮН. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните регулаторни документи на БСУ. Процедурата по конкурса е коректно спазена. Основанието за написване на рецензията е Заповед ЛС-181/09.09.2022 г. на Ректора на БСУ проф. д-р Милен Балтов относно състав и правомощия на научно жури по обявения конкурс, както и решения от първо заседание на научното жури.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи **един кандидат, д-р Хасан Азис Исмаил от Бургаски свободен университет.**

Материалите, подадени по конкурса включват:

1.1. Публикации по конкурса - за участие в конкурса кандидатът **д-р Хасан Азис** е представил две монографии, една книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор", 10 бр. статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 2 бр. студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – общо 14 заглавия, които отговарят на изискванията на чл. 24 от ЗРАС и заедно с цитиранията носят на кандидата по конкурса 50 точки от група А, 100 точки от група Б, 310 точки от група Г и 185 точки от група Д или общо 645 точки, с което напълно се удовлетворяват минималните национални изисквания за професионалното направление. Представен е и самостоятелен учебен курс **„Основи на местното самоуправление“** (196 стр.).

1.2. Резюмета и електронни копия на трудовете, справки и служебни бележки, съдържащи данни за участието на кандидата в научно-образователни проекти, удостоверяващи педагогическата дейност, научноизследователската и публикационна дейност, научните приноси, както и сертификати, имащи отношение към конкурса.

2. Данни за кандидата.

Кратки биографични данни за кандидата - д-р Хасан Азис е роден на 16 април 1969 в Кърджали. Детството му преминава в село Мост, Кърджалийско. Дипломира се като магистър-инженер по промишлено и гражданско строителство в Университета по архитектура, строителство и геодезия в София. Успоредно с това следва и „Маркетинг и мениджмънт“ в УНСС. През 2020 г. получава от УНСС степен „доктор“. През 2003 г. е избран за кмет на община Кърджали. Преизбиран е за кмет през 2007, 2011, 2015 и 2019 г. Член е на

научния съвет на списание „Научен атлас“. Член е на българската делегация в Европейския комитет на регионите от 2007 г.

Извод: Посочените факти дават основание да се формира обективна позитивна персонална характеристика на д-р Хасан Азис, в качеството му на кандидат за заемане на академичната длъжност „доцент“ към ЦЮН на БСУ.

3. Обща характеристика и оценка на научната продукция на кандидата

Общият обем публикации на д-р Хасан Азис, които оценявам по конкурса е 20, от които 2 са публикувани в чужбина. За участие в конкурса д-р Хасан Азис е представил подробно описание и електронни копия на всички тези публикации, които са обект на настоящия конкурс и се приемат за рецензиране.

Извод: Кандидатът по конкурса изпълнява минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки и съответно направление 3.7 Администрация и управление в съответствие със ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ.

3.1. Преценка на обема и структурата на научната продукция

Структурата на представените научни трудове на кандидата е както следва:

- Монографии – 1 брой самостоятелна, представена като хабилитационен труд за участие в конкурса за „доцент“;
- Монографии – 1 брой самостоятелна, която не е представена като основен хабилитационен труд по предходна или текуща процедура.
- Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" – 1 брой.
- Студии – 3 брой самостоятелни.
- Научни статии – 9 броя самостоятелни, публикувани в чужбина.

- Научни доклади – 4 броя самостоятелни, от които 2 броя, публикувани в чужбина.

- Учебници и учебни помагала – 1 брой.

Цялата научна продукция на кандидата е самостоятелна, а броят на публикациите в чужбина е също 10%.

Публикациите са ориентирани към актуални проблеми на местната администрация. Те формират групировка от приноси с научен и практико-приложен характер.

На база представена справка с публикации, използвани в процедурата за придобиване на образователна и научна степен „доктор”, както и наличната публична информация в НАЦИД, може да се потвърди, че те са изключени от представените по настоящия конкурс публикации.

Основният монографичен труд (Местните политики в новата реалност – стратегически елементи и подходи на общините) не повтаря нито темата, нито постановките от дисертационния труд за придобиване на ОНС „доктор”, поради което може да се заключи, че отговаря на изискванията на чл. 24, ал.3 от ЗРАСРБ.

Извод: По структура и съдържание научната продукция на кандидата отговаря на профила на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”.

3.2. Преценка на монографиите като самостоятелен обект на рецензиране

По конкурса е представена за рецензиране монографията Азис, Х. (2022), **Местните политики в новата реалност – стратегически елементи и подходи на общините**. Издателски комплекс – УНСС, ISBN 978-619-232-634-0 София. Научният труд е с обем 324 страници и включва седем глави, 190 стр. основно изложение и 134 стр. приложения.

В монографията са разгледани въпроси, свързани с местното самоуправление, процеса на децентрализация и с новите възможности пред

общините, заложи в Националния план за възстановяване и устойчивост 2021 – 2027 г. Направено е изследване в 40 общини за степента на децентрализация, за социалния климат и за лидерския стил на управление. Проблемите, свързани с децентрализацията, с централната и местната власт, и необходимостта от тяхното детайлно анализиране, изследване и създаване на работещи модели за решаването им в практиката са основание за по-задълбочен анализ. За автора децентрализацията се разглежда като основна насока за европейското развитие на общините в Република България, която има за цел да изследва и представи добрите практики в обучението на човешкия капитал и спецификата му за развитието на местната икономика, както и полагането на практически, а не само на теоретични условия и мерки за насърчаване на малкия и средния бизнес в общините.

Втората монография Азис, Х. (2022) **Институционален капацитет, удовлетвореност и социален климат в българските общини**. Издателски комплекс – УНСС, ISBN 978-619-232-642-5, София е ориентирана към проучване на социалния климат и на нивата на удовлетвореност в работна среда от гледна точка на общинската администрация, общинските съветници и кметовете в местната власт. Тяхното мнение е съпоставено с актуалните данни на същите показатели в 39 български общини с аналогични групи от участници през два периода: септември – декември 2017 г. и октомври – декември 2020 г., като е приложен метод за делта анализ с лагов период от три години.

Извод: Представените две монографии са атестат за научен размах, който потвърждава изследователските качества на д-р Хасан Азис. Постигната е представителност на стратифицираните извадки от анкетирани респонденти, което е основа за надеждни изводи и препоръки.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Съгласно служебна бележка от администрацията на БСУ д-р Хасан Азис има отчетена учебно-преподавателска заетост от 278 учебни часа, както следва: през. 2020/2021 уч. год. – 168 часа и през уч. 2021/2022 уч. год. 110 часа. Води и часове като хоноруван преподавател в УНСС. В конкурса е представен и авторският учебник Хасан, А. (2020). Основи на местното самоуправление. ИК - УНСС, ISBN 978-619-232-391-2 (196 стр.), който е изграден върху 10 лекционни теми.

Извод: Като кандидат по конкурс за академичната длъжност „доцент“ и представител на практиката д-р Хасан Азис успешно съчетава академична заетост с мащабна и отговорна ангажираност в сферата на местната администрация и местното самоуправление.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Тематиката на научните трудове на д-р Хасан Азис се свежда най-общо, но не се ограничава, до три основни направления – стратегически предизвикателства пред местното самоуправление, оперативен мониторинг върху институционалния капацитет на общините и теоретико-приложен фундамент на местната администрация. Всички приноси са резултат на изцяло самостоятелната изследователска и научна дейност (монографии, научни статии, доклади, учебник). Научните изследвания не се ограничават в рамките на страната, а извършените анализи по посочените направления имат много по-широк териториален обхват, с акцент върху европейската солидарност и инструменти за подкрепа на местното развитие, което допринася за систематичното и задълбочено интерпретиране на изследователските резултати.

Приносите на кандидата са в теоретичен и практико-приложен аспект. Изцяло потвърждавам тяхната групировка и формулировка, с акцент както следва:

- Систематизиран е понятият апарат на процеса на децентрализация и деконцентрация в нивата на управление чрез извеждане модела на свързаност между централна и местна власт в България, Гърция и Турция.
- Систематизиран е понятият апарат на процеса на децентрализация и регионализация в равнищата на управление чрез извеждане на модела на свързаност между централната и местната власт в България.
- Направена е оценка на финансовите ефекти, представена като изменение в ключови за местните бюджети и за степента на децентрализация показатели като ръст в процент на данъчните, собствените и общо приходите.
- Направена е оценка на лидерските стилове на управление в изследваните общини и е показана връзката между стила на управление и нивата на удовлетвореност на работното място в резултат от извършения сравнителен анализ на показателите от проучванията през 2017 и 2020 г.
- Задълбочен теоретико-методологичен обзор на местното самоуправление в България и анализ на стратегически документи в общините, НСОРБ и Комитета на регионите, измерване на индикатора за България на финансова, административна и политическа децентрализация.
- Изведена е авторски обоснована Органиграма на държавното управление на България с йерархическо и функционално взаимодействие на видовете власти.
- Анализирани са общото планиране на българските общини върху стратегически важни въпроси и пространствени области в новата реалност чрез финансовите инструменти на ЕС. Стратегическо планиране, определящо дългосрочните цели на общините и фокуса им върху комуникацията между централната и местната власт.
- Структурирани са елементите за оценка на развитието на партийното самоопределяне на местните власти като показател за устойчивостта на партийната система в България.

- Идентифицирани са основните предизвикателства за подобряване на микроклимата и повишаване на удовлетвореността на работното място в българските общини и на тази база са посочени дефицити и потенциали за преодоляването им.
- Апробирана е методика и алгоритъм за емпирично изследване на административните възможности и гражданските нагласи включваща подбрани приложими методи и техники за изследване, с които е възможно оформяне на своеобразна диагностична карта на процеса на децентрализация в общинските администрации и гражданското общество.
- Създаден е Интегриран модел на местно и регионално управление в следствие на анализ на законовата рамка, гражданските нагласи и административни възможности за повишаване на ефективността и ефикасността на управлението на пограничните райони в съответствие с Европейската харта за местното самоуправление и постигане на показателите за добро управление.
- Предложени са възможни сценарии за провеждане на реформа към децентрализация на българските общини – създадени са нови препоръки за подобряване на законодателството, за да се осигури устойчивост на политиките за укрепване и развитие на местното самоуправление.
- Очертани са възможности за прилагане на принципите за „добро управление” чрез реализирането на конкретни политики, правила и процеси при вземане на управленски решения в местната власт.
- Очертан е моделът на свързаност между общинската администрация, общинските съветници и кметовете, като са изведени специфични зависимости в социалния климат на работното място във всяка от изследваните общини.
- Изведени и систематизирани са конкретни препоръки от трите групи изследвани лица за подобряване на микроклимата и повишаване на удовлетвореността на работното място, отчетени са специфичните особености на изследваните общини.

- Предложен е комплексен инструментариум за изследване и оценка на социалния климат и нивата на удовлетвореност на работното място в българските общини.

6. Оценка на личния принос на кандидата

Текстовете на публикациите, посочени в конкурса за „доцент” са лично дело на кандидата. Не е установено плагиатство в трудовете. На база на направения преглед считам, че посочените приноси са лична заслуга на д-р Хасан Азис. Формулираните изводи, резултати от изследванията и препоръки са негова лична заслуга. Доказателство за академичното признание на научните приноси на д-р Азис са 16 цитирания и позования на негови публикации.

7. Бележки и препоръки

Кандидатът по конкурса може успешно да продължи научните си търсения в областта на финансовата децентрализация и реформата в публичните политика в подкрепа на регионалното развитие. Препоръчвам д-р Хасан Азис да задълбочи публикационната си дейност в издания, реферирани и индексирани в Scopus, Web of Science, EconLit & ERIH+.

8. Лични впечатления

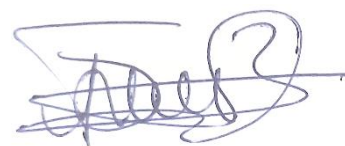
Познавам професионално д-р Хасан Азис, който е кандидат в конкурса за „доцент”. В мое качество на председател на УС на Националната асоциация на председателите на общински съвети в негово лице, като активна фигура в структура на НСОРБ, сме срещали необходимата воля за установяване на среда за конструктивен диалог между кметовете и председателите на ОбС, в години, когато това бе крайно необходимо и изискваше промени в устава на НСОРБ (чл. 12 и др.). Като главен редактор на списание „Народностопански архив“ познавам и неговите научно-изследователски качества на етап подготовка на дисертация,

което ми дава основание да потвърдя че д-р Хасан Азис прилага устойчив процесен подход за изграждане като учен-практик и администратор.

Извод: В негово лице, хабилитираният академичен състав на БСУ ще получи попълнение, което ще е атестат за професионализъм сред докторантите, студентите, преподавателите и обществеността.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчам** на Научното жури да предложи на ЦЮН при БСУ да избере д-р Хасан Азис да заеме академичната длъжност „доцент” „доцент” **в професионално направление 3.7. Администрация и управление (Публична администрация), по обявен в ДВ бр.55 от 15.07.2022 г. конкурс за нуждите на БСУ.**

18.10.2022 г.

Рецензент:

(Проф. д-р Андрей Захариев)